

O B S A H

	Úvod (Paulík)	3
1.	Obecné problémy psychologie	5
1.1.	Vznik vědecké psychologie a hlavní směry v současné psychologii (Nevřala)	5
1.2.	Marxistická a sovětská psychologie (Nevřala)	12
1.3.	Systém psychologických věd (Paulík)	16
1.4.	Vědecký jazyk a psychologická terminologie (Paulík)	17
	Poznámky	25
2.	Člověk - osobnost (Paulík)	27
2.1.	Teoretické předpoklady psychologie osobnosti	27
2.2.	Determinanty utváření osobnosti	31
2.2.1.	Vnitřní činitele	31
2.2.2.	Vnější činitele	38
2.3.	Ontogeneze osobnosti	41
2.4.	Dynamika a struktura osobnosti	43
2.4.1.	Dispozice	44
2.4.2.	Vlastnosti osobnosti	53
2.4.3.	Vrstvy osobnosti	55
2.4.4.	Integrace osobnosti	55
2.4.5.	Základní koncepce osobnosti	56
	Poznámky	61
3.	Poznávání (Paulík)	64
3.1.	Vnímání	65
3.1.1.	Klasifikace receptorů	66
3.1.2.	Vlastnosti vnímání	68
3.1.3.	Klasifikace vjemů	70
3.2.	Pozornost	76
3.2.1.	Druhy pozornosti	76
3.2.2.	Vlastnosti pozornosti	77

3.3.	Představy	78
3.3.1.	Druhy představ	79
3.3.2.	Fantazie a tvořivost	80
3.3.3.	Představy a činnost	82
3.4.	Myšlení a řeč	82
3.4.1.	Vlastnosti myšlení	85
3.4.2.	Myšlenkové operace	86
3.4.3.	Tvoření pojmů a chápání vztahů	89
3.4.4.	Řešení problémů	90
3.4.5.	Tvořivé myšlení	92
3.4.6.	Intelligence	93
3.5.	Paměť a učení	94
3.5.1.	Psychologická charakteristika paměti	95
3.5.2.	Mnestická schopnost	96
3.5.3.	Mnestické procesy	97
3.5.4.	Druhy paměti	99
	Poznámky	101
4.	Emoce a city (Nevřala)	105
4.1.	Pojmové vymezení	105
4.2.	Obecná charakteristika emocí a citů	105
4.3.	Vztah citů a emocí k dalším psychickým procesům	106
4.4.	Fyziologické základy emocí	109
4.5.	Kvality emocí	112
4.6.	Zvláštní emoční stavy	115
4.6.1.	Nálady	115
4.6.2.	Afekty	116
4.7.	City	117
4.7.1.	Druhy citů	118
4.7.2.	Citové vztahy k užitečným předmětům	118
4.7.3.	Citové vztahy ke zvířatům a k přírodě	119
4.7.4.	Mezilidské city	119
4.7.4.1.	Sebecit	121
4.7.4.2.	Citové vztahy k vykonávaným činnostem, zejména k práci	121
4.7.4.3.	City estetické a etické	122
	Poznámky	123

5.	Motivace (Nevřala, Paulík)	125
5.1.	Pojmové vymezení	125
5.2.	Teorie motivace	126
5.3.	Struktura motivace	130
5.3.1.	Potřeby	130
5.3.2.	Postoje a zájmy	132
5.3.3.	Hodnoty a světonázor	132
5.4.	Dynamika motivace	133
5.4.1.	Zvláštní mechanismy motivační dynamiky	133
5.4.1.1.	Zátěžové situace	133
5.5.	Regulace motivace	138
5.5.1.	Homeostatické mechanismy regulace motivace	138
5.5.2.	Regulace motivace zaměřením	139
5.5.3.	Regulace motivace operačními mechanismy poznávacích procesů	139
5.5.4.	Regulace motivace centrálními funkcemi osobnosti - mechanismy ega (já)	140
	Poznámky	142
6.	Psychické řízení činnosti (Paulík)	144
	Poznámky	152
7.	Základní metody vědeckého výzkumu v psycho- logii (Paulík)	155
7.1.	Základní otázky psychologické metodologie	155
7.1.1.	Problém a hypotéza	155
7.1.2.	Proměnné	156
7.1.3.	Objektivnost, přesnost a hodnověrnost výz- kumu	157
7.1.4.	Typy výzkumu	157
7.2.	Přehled základních metod sběru dat v psy- chologii	158
	Poznámky	160
	Rozšiřující a doplňující materiály (Ne- vřala)	161
8.	Vývoj názorů na psychiku (Nevřala)	162
8.1.	Dějiny psychologie do vzniku psychologie jako samostatné vědy	162

8.1.1.	Mytické pojetí psychiky	162
8.1.2.	Psychologické názory ve starověku	163
8.1.2.1.	Vrcholné období antického myšlení	165
8.1.2.2.	Psychologické názory v období helenismu a přechodu ke středověku	167
8.1.3.	Přínos orientálních národů pro moderní psychologii	168
8.1.4.	Psychologické názory ve středověku	170
8.1.5.	Psychologické názory v období renesance a humanismu	172
8.1.6.	Racionalismus a empirismus v psychologii	173
8.1.7.	Empirismus a senzualismus	175
8.1.8.	Materialistické názory na psychiku v 18. a na začátku 19. stol.	177
8.1.9.	Pokus o novou syntézu protikladných přís- tupů v německé klasické idealistické fi- lozofii	178
	Poznámky	181
	Základní okruhy otázek pro samostatnou přípravu	183
	Doporučená literatura	186

